

Maksu- käsu järje- korra №	Maksu- käsu väljakir- jutamise aeg	Toimingu sisu ja maksu- käsu planketi №	Literate summad	Eelarve				Maksukäsu summa	Millal summa Eesti Panga osak. poolt välja makstud	Dokumentide, palgalehtede ja avansi-aruande riigikontrolli saatmise aeg ja №	Märkused
				Kre- diidi liik	Pea- tükk	§	Litera				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Algkooli küsimusi.

Bureau International d'Education (Rahvusvaheline Kasvatusbüroo) Genfis avaldas 1928 aastal raamatu „L'organisation de l'instruction publique dans 53 Pays“ (Kooli- ja hariduse korraldus 53 maal), milles on toodud andmed haridusskolude 53 riigis. Andmed harravad kõik ajasutuste tüübid, alates lasteaedadest, lõpetades ülikoolidega. Vaadeldud on pea kõik riigid kõigis ilmajaguades. On toodud arvestatud andmed elanikkude, koolikohuslikeste laste ja õpilaste arvust, kooliskäijate laste %, koolikohustuse kestus laste eluaas- tates ja koolide kursuste pikkus õppeaastates. Iga riigi hariduse- süsteem on kujutatud ülevaatlisus diagrammis. Õppekavad on puudutatud üksikuis mais vaid mõõdukas määras. Andmed harravad ajavahemikku 1928/1930 aastani ja kuna nad on saadud ~~asustiselt~~ ^{riigiselt} kelle ülesandeks on hariduse ala korraldamine, siis on nad enam-vähem asutavad, kuigi mitte küsimust ammudavad ega täielikud.

Raamatus toodud arvestatud näited, et pärast Maailma sõda on haridusele hakatud panema suurt rõhu ka neil mail, kus ta varem oli madalal järjel. ^{Kooli} ~~Alghari-~~ ^{õpetus} on lastele sunduslik 51 riigis, ei sunduslik ainult Tšoonis, Egiptuses ja Palestiinas. Vähenemine on see nõnda tõrgetiselt, kuigi mitmed riigid ei ole seda ^{sead} suutnud teostada faktiliselt kõigi laste kohta suhtes. Koolikohustusest lastest käib algkoolis: Austrias, Danriigi, Lihdensteini, Luxemburgi, Norras, Rootsis, Saarimaal, Saksamaal ja Tšehho-Slovakkias 100%, Austraalias, Bulgaarias, ^{Sestis} Inglismaal, Iirimaa, Jaapanis, Palesti- nas, Poolas, Prantsusemaal, Sveisits, Taanis, Ungaris 90-99%, aga alla 60% ~~laste~~ ^{õpilaste} koolikohustust lapud Albaaniast Brasiilias, Ekuadoris, Guatemala, Hiinas, Itaalias, ^{60%} alla 60% Egiptuses (18), Haiti (17), Leedus (50), Mehhikos (47), Paraguays (38), Rumeenias (56), Tšoonis (15) ja Türgis (33), teistes, siin nimetatud maades kõigist koolikohustust täivate laste arv 69%, ~~alla~~ ^{84%} 84%. oahel. Meie naabermaade % % on ~~Rootsi~~ ^{Rootsi} Venemaal 70, Lätis 78 ja Soomes 80%.

Maksukäsu järjekorra №	Maksukäsu väljakirjutamise aeg	Toimingu sisu ja maksukäsu planketi №	Literate summad	Eelarve				Maksukäsu summa	Millal summa Eesti Panga osak. poolt välja makstud	Dokumentide, palgalehtede ja avansi-aruande riigikontrolli saatmise aeg ja №	Märkused
				Kre-diidi liik	Pea-tükk	§	Litera				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Algkooli kursuse pikkus on mitmekesine, kuid kõigub 4 ja 9 aasta vahel. ~~Algne~~ 4-ajapaastat kestab algkooli kursuse õpetuses Islandis (maal), Gueyslaavis, Portugalis, ja Penemaal; 5-ajapaastat - Brasiilias, Itaalias, Türgimaal (liinades), 6-ajapaastat - Albanias, Costa-Ricas, Eestis, Equadoris, Haitis, Indias, Kreekas, Leedus, Mehhikos, Paraguays, Soomes, Türgis (maal) ja Ungaris; 7-ajapaastat - Argentinas, Austraalias, Belgiamias, Guatemalas, Hollandis, Islandis (liinades), Kanadas, Lusemburgis, Lätis, Norras, Poolas, Rootsis, Rumee-nias, Soeidsis (mõnes kantonis) ja Taanis; 8-ajapaastat - Austraalias, Belgias, Hispaanias, Jaapanis, Lichtensteinis, Lõuna-Aafrika Lendus, Pohja-Ameerika Ühendriikides, Palestiinas, Prantsuse-maal, Saksamaal, Šveitsis, Tšehho-Slovakkias, Uruguays ja Uuel-Meremaal; 9-ajapaastat - Inglismaal. Algkooli kursuse pikkus muutub aja jooksul, st mõnel maal on lapsed kohustatud käima enne algkooli astumist - laste vanus või pärast algkooli lõpetamist mõnesuguses teise astme järgu koolis.

Koolikohustus on samuti mitmekesine nii oma ja ei katta algkooli kursuse pikkust. Kõige nooremalt algab koolikohustus Inglismaal ja Ruumeenias (5-14 a) kõige vanem kestab see Saksamaal (6-18 a), kõige hiljemalt algab koolikohustus Eestis ja Penemaal (8 a) ning Islandis (maal 10 a). Meie naaberriikidel: Rootsis, Norras, Taanis, Poolas, Leedus, Lätis ja Soomes algab koolikohustus, kui laps on saanud 7 aastaseks. Koolikohustus algab 6-aastastel 19 riigis ja 7-aastastel 23 riigis.

Algkooli õppetöö ja selle tulemuste hindamine on tihti teada, kui pikk on ajapaast. Kuid üldtõendatav raamatud leidub selle kohta andmeid vaid üksikuid maalt. Tõrke siin mõned näited. Leedus, kus algkool 6 klassile algkooli hetki 4 alamast klassi on sunduslikult liima lastele ja maad lastele vaid neis kohtades, kus koolid on olemas, käivad koolis 7- ja 8-aastased lapsed 1. septembrist kuni novembrini ja 1. maist kuni 1. juulini ning lapsed 9-14 aastani 1. novembrist kuni 1. maini. Opetus oleval veel väga teoreetiline, kuid praktiliste kursuste kavaldamine oleval. Ravatsusel. Opi koolis vaid 50% kooliealistest lastest.

Maksukäsu järjekorras №	Maksukäsu väljakirjutamise aeg	Toimingusisus ja maksukäsu planketi №	Literatsummad	Eelarve				Maksukäsu summa	Millal summa Eesti Panga osak. poolt välja makstud	Dokumentide, palgalehtede ja avansi-aruande riigikontrolli saatmise aeg ja №	Märkused
				Krediidiliik	Peatükk	§	Litera				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Norras on algkoolid seitsmeklassilised, kuid maa-algkoolis sageli kõrvaldavad oma kava nõnda, et lapsed lastel ootetud kohaldumise ühes päev koolis ja ühes päev kodus, et nad võiksid olla abies põllutöös. (Lõpeti õppimise viimasest aastast) (Huvialgustuse) Soomes algkoolide kahe aasta on Soomes on algkool 6-aastane, koolipohustus on maas 7-15 eluaastani. Algkool on 3 tüüpi: 1) alamalgkool (alamkansakoulu), 2) keskmiskool (kesk-koulu) (yläkansakoulu), 3) täidetud rahakool (täydennetty kansakoulu). Igal tüül on õppeaasta pikkus iseenesene. Kui alama rahakooli õpetaja töötab ühes paigas, kestab õppeaasta 36 nädalat. Kesk-kooli õpetaja töötab ühes paigas, kestab õppeaasta 18 nädalat. Ülemalgkoolis õpetab kestab õpetus 36 nädalat aastas algab 1 septembril ja lõpeb 31 mail. Lühialgkool kestab õppeaasta 40 nädalat, selles ajast õpetatakse vaheldumisi 12 klassi 12 nädalat, millest osa täidetakse septembri ja septembri kuus, teine osa kevadel mai ja juunikuus, nelja ülemat klassi õpetatakse 2 nädalat. Õpetaja töötab ühes paigas, kestab õppeaasta 18 nädalat. Soomes panti koolipohustus maas 1921. Aprilli seisundega sel viisil, et linnades olid see teostatud 1931 aastaks maal aga 1937 aastaks 1/3 kuni aast 1/3 väärt aast ja väiksem 1/3 väärt aast kestus. Andmed on võetud raamatist L. A. Castren - Kouluma Kansakoululaeji ja asetuksia, Helsinki 1932.											

Maksukäsu järjekorra №	Maksukäsu väljakirjutamise aeg	Toimingu sisu ja maksukäsu planketi №	Literaate summad	Eelarve				Maksukäsu summa	Millal summa Eesti Panga osak. poolt välja makstud	Dokumentide, palgalehtede ja avansi-aruande riigikontrolli saatmise aeg ja №	Märkused
				Kre-diidi liik	Pea-tükk	§	Litera				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Societis, kus kooli punktuste seaduste andmine on
 üha²⁵ kantoni sisemine asi, on alghariduse ohud väga
 väikesed. Kantonte Lühid^(Bund) poolt on masssena pandud
 vaid nõudmised, et algharidus oleks sunduslik ja
 maksuta ja et algkooli töötajad vandidult riigliku
 ülevõtte all ning kindlustaks kodanikelele usu ja
 ühtlase tunnistuse saamise. Ühtlase on ka Lühid^(Bund) poolt
 kantonte algkoolide ülalpidamises. Koolikohustus algab enam-
 ses ja alusaastast ja kestab 7 kuni 9 aastat. Lühid^(Bund) poolt
 aasta pikkust nõudmiste tundidega nädalatega, kuni
 aastaga, enamuses kallid^(Bund) poolt nädalatega. Schulwoche
 ühe kantoni poolt ühepooli kestab 30 nädalat ja selle aja
 sees peab olema 500-600 tundi. Enamuses on kantons
 määratud koolinädalate (Schulwoche) arv
 kõigub 26 ja 46 vahel, suuremas osas kantontest on
 aga 40 nädala ümber aastat. Ka ühe kantoni piires
 on koolinädalate arv erinev: Genfi kantonis kestab ühepooli
 42-46 nädalat, St. Galleni kantonis 26 nädalat pool-
 aastat pooli ja 42 nädalat pooli, 29 nädalat kolmeaastase
 koolis ja 26 nädalat poolaastase pooli (esimese kooli
 on kantonis 44, teise 44 ja viimaseid 19); Kantonis Appen-
 Zell A. Rh. kestab ühepooli 43-46 nädalat. - Wallises
 kantonis töötatakse koolides 6-10 kuul aasta
 kusjuures õppeaeg ja kooli koht määratakse eraldi.
 Baseli (maj) kool on öeldud, et kool töötab kogu aasta,
 välja arvatud suvised^(suvised) ja kevadise^(kevadise) koolivaheajad,
 mis kestavad^(kestavad) 11 nädalat. Nädalatearv
 klassides kõigub 14 ja 32 vahel, mis on rippe õppeaja üld-
 pikkusest kui ka õppeaasta pikkusest ja sellest, kas
 õpetaja töötab ühe või kahe vahetusega päevas. Ühe
 õpetaja on ool kordamisklassis. Õpilaste maksimum
 bro klassikomplektide on 45 (Neuenburg) kuni 40
 (Bern, Glarus). Ühepooli loodud andmed on võetud
 "Die Organisation des öffentlichen schweizerischen
 Schulwesens." Herausgegeben von der Konferenz der kantonalen
 Erziehungsdirektoren. Zürich, 1925.

FOND 14157

Tal kirjumaad on hariduseohud Põlji Ameerika
Ühendriikides, kus haridusala korraldamine on
samuti äärmiselt sariide sisemine asi.
Keskoalitse juures ^{Washingtonis} on siseministeeriumis, meel-
moiste järgi, olema vaid Bureau of Education,
kes valdab küll mõjutab küll koolidele oma
korraoötete ja statistiliste andmete oalda-
miseqa, aga kettel ei ole korraldamissooimn.
Keskoalitsuse juures on veel ^{Rutse-} Hariduse komisjon
(Federal Board for Vocational Education), kuhu
kuuluvad põlluöö, kaubanduse ja töölde riigisek-
täril ja kolm kodanikuks presidendi mää-
ramisel. Selle komisjoni ülesanded on kutsehari-
duse edendamise ja selleksügi toetus ja sta-
mine, mis antakse tingimusel, et osariik
kulutaks sama palju kutseharridua edendamiseks,
Kui ta saab toetust keskoalitsuselt. - Kuna
osariigid oma haridusala korraldamisel on auto-
noomsed, siis on nende korraldused sellet alal-
ka päga mitmesesised ja on ka arusaadav, mis

6 Maailma sõja ajal 25% oli uuevõttest kirja-
sõnataid, ^{kuues} osariigis 48-sast ei ole koolisun-
dust, mitme osariigi seaduses koolikohustuse
kohalt on äeldud: on koolikohustuslik, kuid ei ole
ametis "Sellel on selektorid, mis 25% Maailma
sõja ajal 25% uuevõttest oli kirjasaatnud.
Osariigides, kus on koolikohustus, ^{on} kehtab
koolikohustus appenartu seaduse järgi
60-200 päeva õppepäeva, kuid isegi suurtes
linnades on vähem kui 200 õppepäeva aastas,
keskmiselt kõrvale rüüde kohta 164 päeva.
Õppepäevi on nädalas 5 sest laupäeviti koolid
ei tööta. Ameerika ^{avalik} kool on väga demokraat-
lik ja on ehitatud ühiskooli põhimõttele.
~~See~~ võimaldab avalikus koolis ära lasta kõigist
rahva kihtidest ja iga ^{lap} laps, sellel ^{on} vandeid
ja muid võimalusi ^{liht} pääseda lasteaiast ürgjoo-
neliselt aini üliavalini. Metoodiliselt on koolis
palju otsimist ja mõned võtted, nagu Dr Helen
Parkhursti Dalton-plaan, on jõudnud Euroopasse.
~~See~~ See õppeviis on levinud Inglismaal isegi rohkem
kui Ameerikas.

Riigi trükikoda (413-26).

Maksukäsu järjekorra №	Maksukäsu väljakirjutamise aeg	Toimingusis ja maksukäsu planketi №	Literaate summad	Eelarve				Maksukäsu summa	Millal summa Eesti Panga osak. poolt välja makstud	Dokumentide, palgalehtede ja avansi-aruande riigikontrolli saatmise aeg ja №	Märkused
				Krediidi liik	Peatükk	§	Litera				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

6-aastane
~~pooli~~ Praegune algkool ongi nende kahe koolitüübi
 asendaja. Kuueaastase ~~kuueaastase~~ on meie algkool
 töötanud kogu iseseisvuse aja, kuigi täiendiselt toetus
 alles 1930 aastaks. Kuueaastase algkooli kindlustamiseks
 ja selle võrdse töötamisvõimaluste kindlustamiseks
 on meie riik ja omavalitsused kannud suuri oot
 juba palju kulutanud. Üksi põlvkondade shiftoorm
 disten riik omavalitsustele annud laenu 3.464.080
 krooni. Sellele on omavalitsused annud lisa ja shiftanud
 koolimaja ka ilma laenu, nõnda ~~shiftoorm~~ ^{juba üksi} koolima
 jadesse ~~on~~ iseseisvuse ajal ^{on} mahutatud üle ühe miljoni
 krooni. Kõnide ~~koos~~ ^{koos} majade püstitamisel on peetud
 silmas kuueaastase algkooli vajadusi, ja loobumise
 kuueaastase algkoolist tähtsaks, ^{jona} ^{ist} need koolid
~~olevad~~ ^{olevad} kantud asjata. Ka sisuliselt ei ole kuueaastase
 algkoolis mingisugune tõeduseasi, millest ~~üks~~ ^{üks} kergasti
~~loobuda~~ ^{loobuda} loobuda. Majanduslikult on ^{hüppajale} ~~hüppajale~~, et meie
 põlluharimine ^{meie kõrvaldusega} muutus intensiivsemaks ja mitmekülge
 maks, ~~ja~~ ^{meie} rahva töös ~~raatsionaalsemaks~~ ^{raatsionaalsemaks} ja sääp
 vaks. Seda ei saavutata aga ilma ilmse arenemiseta
 ilma uue põlvkonna kasvatamiseta. Ka poliitili
 selt on rahvahariduse ^{hariduse} ~~hariduse~~ tähtsuse juba laiad
 sajad lõpul kirjutas tolleaegne Vene siseminister
 J. L. Gorenšonin: „Iga riigi tõese jõu aluseks, ~~on~~ ^{on} vaelemata
 tootmise, on arenemine ja isetegevusega harjunud isik,
 bürokraat ^{lippus} ~~arendamine~~ ja riigi hooldamine, ^{laenu} ~~laenu~~ vaid
^{seeset} ~~arendamine~~ rahvahulga, inimestolu. Krahv S. J. Witte Witte
 oma 1905 aast. vabariiki manifesti kava esitamisel ütles,
 et Venemaa õnnetus on see suur vähe, mis on harinud
 massi ja haritud intelligentsi vahel. Neid vaateid, ~~on~~ ^{on} tõen
 dand ajaluga mis avaldanud isikud, keda ei saa süüdistada
 haritud tähtsuse ~~laadum~~ ^{laadum} liiges ülestarmises, on tõendanud
 ajaluga. Lapsest ei kava aga arenemine isik ilma
~~ja~~ ^{ja} kasvatamiseta, ilma ajestamiseta. Wõrreldes meie
 algkoolide ajpeera teite maade omadega ei saa

1. Kui kaua kestab revolutsionidus:
ajeluuaastates, kõõpcaastates?

2. Kui pikke on õppeaasta?

On see määratud päevadega
(mitu päeva?) või ajaga (mis
kuupäevast milleni)?

3. Kõs õpivad lapsed kahe
vahetuses jõe õpetaja juha-
tusel, s.o. ühed lapsed õpivad
suvel, teised talvel, nagu Lääne,
või õpivad võtavad osa korlikur-
sust läbi kogu, nagu Lääne,
või on rändkool, kus õpetus
kestab vaid mõni kuu,
nagu Soomes.

4. Kuidas on õpetus normaal?

Apulaste aru klassis (kõnelt)
Kas olete juba too tar e ka-
naketusega?

PEDAGOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K 14157

$$\begin{array}{r|l}
 26780.00 & 109.414^{12} \\
 218828 & 24 \\
 \hline
 489720 \\
 437656 \\
 \hline
 52064
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l}
 826350.0 & 109.414 \\
 765898 & 75, \\
 \hline
 605520 & 1, \\
 547070 & \\
 \hline
 58450
 \end{array}$$

Albanias	6	april.	+ 6	Keser.
Argentinas	7	+ 5	Guatemala	7+5
Australie	7	+ 5	Hants	6+6?
Löuna	7	+ 5	Islands	7+6
Ligne	7	+ 6	Italis	5+8
Brasilias	7	+ 5	Jaapan	6+7
Bulgaarias	7	+ 5	Litvi	7+4
Kanadas	6	+ 5	Mexikos	6+5
Costa Rica	6	+ 5	Norras	7+6
Ecuador	7	+ 6	Portugal	7+7
Eesti	6	+ 5	Türgi	5+6
P. Ameerika	6	+ 6	Löuna Aafrika	7+4
Sith	7	+ 6?	Jugoslaavis	4+8
Kreeta	6	+ 6		